
در سپهر اقتصاد و سیاست

یادداشت ها و مصاحبه

غلامرضا نظربلند

انتشارات لوح فکر
تهران ۱۳۹۹

فهرست نویسی پیش از انتشار

* سرشناسه: نظریلند، غلامرضا، ۱۳۳۲ - / عنوان و نام پدیدآور: در سپهر اقتصاد و سیاست / غلامرضا نظریلند. / مشخصات نشر: تهران: لوح فکر، ۱۳۹۹. / مشخصات ظاهری: ۲۵۸ ص: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م. / شایک: ۳۸۰۰۰۰ ریال: ۲-۲۳-۸۵۷۸-۹۶۴-۹۷۸ / وضعیت فهرست نویسی: فیبا / موضوع: برنامه جامع اقدام مشترک، ۲۰۱۵.م. ۱۴ ژوئیه موضوع: Joint Comprehensive Plan of Action, 2015 July 14 / موضوع: سیاست اقتصادی -- جنبه‌های سیاسی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها / موضوع: Addresses, essays, lectures -- Political aspects -- Economic policy / موضوع: ایران -- سیاست و حکومت -- قرن ۱۴ -- مقاله‌ها و خطابه‌ها / موضوع: 20th -- Politics and government -- Iran -- century -- Addresses, essays, lectures / رده‌بندی کنگره: ۲۱۳۹۸ س ۶/ HC۴۷۵ / رده‌بندی دیویی: ۳۳۰/۹۵۵ شماره کتابشناسی ملی: ۵۶۳۲۴۰۷

درسپهر انصاف و سیاست
یادداشت‌ها و مصاحبه

نویسنده: غلامرضا رفیعی

مدیر هنری و طرح جلد: پاشا داریابی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: آرمانسا

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۹

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۵۷۸-۲۳-۲

«تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است»

تلفن: ۶۶۴۱۶۴۱۴ (۰۲۱)، ۹۱۲۲۱۶۱۰۴۷ ایمیل: info@lfp.ir

نشانی: خ انقلاب، خ فخر رازی، کوچه شهدای ژاندارمری، پلاک ۶۲، واحد ۴

فهرست مطالب

پیشگفتا

۹

بخش اول. سپهر اقتصاد سیاسی بین‌الملل

- فصل اول. قدرت اقتصادی دیگه‌ها لازمه‌ی هژمونی نیست ۱۲
- فصل دوم. کفه ترازوی روابط نهران - مسکن، نفع روس‌ها سنگینی می‌کند ۲۴
- فصل سوم. واکاوی مذاکرات هسته‌ای - رسته‌های شکست‌خاسته‌ی و شکننده‌ی نظام جهانی ۲۶
- فصل چهارم. میزگرد بررسی تأثیر به قدرت رسیدن ایران از کاندیداهای ریاست جمهوری آمریکا بر اقتصاد ایران ۳۱
- فصل پنجم. چین نمی‌تواند جای آمریکا را ۵۰
- فصل ششم. برنامه راهبردی ترامپ، مهار چین است ۶۱

بخش دوم. ساختار اقتصاد ایران

- فصل هفتم. گفتمان سازی اقتصادی را تعطیل کردیم ۸۲
- فصل هشتم. اقتصاد چندتکه، ناکارآمد است ۹۰
- فصل نهم. بخش خصوصی در خلأ شکل نمی‌گیرد ۹۶
- فصل دهم. تبلیغ یارانه در مبارزات انتخاباتی سبقت گرفتن در جاده مرگ است ۱۱۳
- فصل یازدهم. اقتصاد ایران در برابر موج تورمی ۱۱۶

بخش سوم. مبارزه با فساد

- فصل دوازدهم. پیشاهنگی مجلس برای مبارزه با فساد اقتصادی ۱۲۰
- فصل سیزدهم. پرداخت‌های شکلاتی به درنده‌ها ۱۲۲
- فصل چهاردهم. مبارزه با فساد اراده ملی می‌خواهد ۱۲۷
- فصل پانزدهم. حساب‌سازی ممنوع! ۱۲۹
- فصل شانزدهم. در رثای بارینگر بانک ۱۳۱

۱۳۳	فصل هفدهم. اسم رمز پانک جنگ اقتصادی
۱۳۶	فصل هجدهم. آدرس پولشویان کجاست؟
۱۴۰	فصل نوزدهم. رابطه جرم سازمان یافته و فساد
۱۴۴	فصل بیستم. مخاطره اخلاقی

بخش چهارم. زمامداری خوب

۱۴۸	فصل بیست و یکم. روحانی مانع «هزار فامیلی» شود
۱۶۱	فصل بیست و دوم. دولت درصدد پاسخگویی برآید
۱۶۴	فصل بیست و سوم. به نام ریاض به کام ترامپ
۱۶۷	فصل بیست و چهارم. مایه فقر
۱۷۰	فصل بیست و پنجم. خاکستری اما با راهکار

بخش پنجم. تحریم‌های زمامداری بامی

۱۷۶	فصل بیست و ششم. برجام با سیم، برجام با چهارم
۱۸۰	فصل بیست و هفتم. مصائب ریال. لباب لا
۱۸۵	فصل بیست و هشتم. روحی در کالبد برجام؟
۱۸۸	فصل بیست و نهم. پارادوکس تحریم‌ها
۱۹۲	فصل سی‌ام. تحریم غیرقانونی، دور زدن قانونی
۱۹۶	فصل سی و یکم. نسخه مالی مشروط اروپا برای دورزدن تحریم‌ها
۱۹۹	فصل سی و دوم. اروپا و دوراهی حرف و عمل
۲۰۲	فصل سی و سوم. قابلیت اجرایی کانال ویژه مالی
۲۰۷	فصل سی و چهارم. «راه میانه» علیه تحریم‌ها
۲۱۰	فصل سی و پنجم. اسب تروای ترامپ
۲۲۰	فصل سی و ششم. سخنی با ۲۰۱۱
۲۲۳	فصل سی و هفتم. معامله نفتی مشروط با بورو

بخش ششم. FATF

۲۳۴	فصل سی و هشتم. FATF در محک آزمون
۲۳۸	فصل سی و نهم. برای چهارمین بار روی خوش نشان داد
۲۴۱	فصل چهلم. مخالفت با FATF از جیب مردم

اصطلاح شناسی

۲۴۴	
۲۵۳	فهرست اعلام

پیشگفتار

به نام آن که هر چه هست از اوست

در دهه گذشته ربه ویز ۵۰ سال اخیر، شماری یادداشت نگاشتم و در مواقع ضرور با برخی اصحاب رسانه مباحثه کردم که در نشریات عمدتاً کاغذی چاپ شد. یادداشت نویسی‌ها و گفتگوها در سال ۱۳۹۷ سری زمانی یافت، چرا که از اوایل این سال شاهد رویدادهای نوعاً منفی تعیین‌کننده‌ای در سپهر سیاست و اقتصاد داخلی بودیم که خروج پیمان شکنانه آمریکا از برجام، تلاطمات عنوان گرفته ارزی و رونمایی از پرونده‌های جدید فساد و بی‌انضباطی‌های گسترده مالی، اهم آن‌هاست. این وقایع و اتفاقات ترازیک ایجاب می‌کرد تا قلم‌ها بیش از پیش به رشته تحریر درآیند تا آنکه دست کم به سوزه‌های جدید بپردازند. این که بیش از نیمی از چهل یادداشت و مصاحبه مندرج در این کتاب کار همین سال است باید به حساب پاسخ‌گویی به همان ضرورت گذاشت.

در اواسط سال ۹۷ به ترغیب بعضی از دوستان برآن شدم تا یادداشت‌ها و مصاحبه‌ها را تجمیع و مجموعه آن را کتاب کنم، به این قصد که ماندگارتر شود. معنای مخاطب فراگیرتر یابد. یادداشت‌های متعلق به سال‌های قبل از ۹۷ تنوع موضوعی زیادی داشتند، لذا با موضوعیت اقتصاد داخلی و سیاست دست به گزینش آن‌ها زدم. با این روش، ضمن کنار گذاشتن یادداشت‌های خارج از موضوع، فصل‌بندی یادداشت‌های موجود ذیل عنوان کتاب (در سپهر اقتصاد و سیاست) به راحتی ممکن شد، به گونه‌ای که بازگشت تحریم‌های یک جانبه آمریکا و تبعات و تحولات مربوط به آن و مواضع و اقدامات سایر کشورهای برجامی به ویژه سه کشور اروپایی امضاکننده آن و نیز موضوعات معطوف به انضباط مالی و مبارزه

با فساد و هر آن چه مربوط به آن است، پوشش داده شد. افزون بر این، یادداشت‌های مربوط به «گروه ویژه اقدام مالی» (FATF) هم با توجه به اهمیت والای آن در کتاب جای گرفت. با این حساب کتاب حاضر چهل فصلی شد که هر فصل متضمن یک یادداشت یا مصاحبه است. برای آن که فصول کتاب ترتیبات منطقی تری پیدا کنند آن‌ها را در شش بخش جای دادیم و سعی کردیم که در این بخش بندی، ترتیب زمانی را هم رعایت کنیم و از آن مهم تر به یادداشت‌ها و گفتگوهای که صبغه زیرساختی داشته و چهارچوب‌های مفهومی را تدارک دیدند، اولویت بخشیم و مطلع کتاب قرار دهیم. در فهرست مندرجات، شماره و عناوین فصل‌ها و بخش‌ها آمده است.

این کار ممتد و وقت‌بردار و عیب نیست. لیک نگارنده از این که اخلاق حرفه‌ای را به طور کامل رعایت کرده و رتبه‌بندی داشت‌ها و انجام گفتگوها جز منافع ملی هیچ تعلق خاطر زمینی و سماوی نداشته و صیقل تری را به مسلخ مصلحت جویی نبرده است، اطمینان خاطر می‌دهد. خوشحال و سرافرازیم، قلد زده ایم، لیک مزدی نگرفته ایم که البته شأن مام میهن اجل از آن است. اینکه لغوگواران را گریند پاکان را باکی نیست.

مهرن لطف کسانی هستیم که نواقص و معایب را گوشزد می‌کنند. نشانی الکترونیکی ذیل نام نگارنده سریع‌ترین و راحت‌ترین راه تماس است. حسن ختام این پیش گفتار ناظر به سپاسگزاران و ناشر محترم کتاب جناب آقای علیرضا خدادوست مدیر محترم موسسه انتشاراتی لوح فیکس است، که لطف ایشان موجب شد یادداشت‌های پراکنده تجميع شوند و به شکلی که اینک در اختیار شما عزیزان است، درآید. هم چنین مراتب سپاس خود را از دیگر عزیزان دست اندرکار این مجموعه خبرنگاران عزیز و منتقدان محترم یادداشت‌ها تقدیم می‌دارم.

من الله التوفيق وعليه التكلان

غلامرضا نظربلند

ghrnazar@yahoo.com

بهار ۱۳۹۸